

دوره هشتم - سال اول

شماره ثبت:

۱۶۰

شماره چاپ:

۲۲۰

تاریخ چاپ:

۱۳۸۷/۵/۲۳

شماره مسلسل:

۲۶۰۹۲۲۶

تاریخ انتشار:

۱۳۸۷/۶/۲۶

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«لایحه عضویت جمهوری اسلامی ایران در صندوق همبستگی
اسلامی برای توسعه»

دلایل و اهداف ارائه لایحه

به منظور گسترش و حضور فعال جمهوری اسلامی ایران در سازمان‌ها و مجامع بین‌المللی و بهره‌گیری از آن در جهت تأمین منافع ملی و تحقق هرچه بیشتر همگرایی منطقه‌ای و بین‌المللی در راستای اصول و اهداف توسعه هزاره برای مقابله با فقر، ریشه‌کنی بیماری‌های مسری و با توجه به اینکه بخش قابل توجهی از جمعیت کشورهای اسلامی زیر خط فقر و با درآمد روزانه کمتر از یک دلار به سر می‌برند عضویت صندوق همبستگی اسلامی برای توسعه الزامی است.

نکات منفی

الف) اجازه اعطای کمک به صورت کلی

طبق اصل ۸۰ قانون اساسی «گرفتن و دادن وام یا کمک‌های بدون عوض داخلی و خارجی از طرف دولت باید با تصویب مجلس شورای اسلامی باشد». در حالی که در متن پیشنهادی درخواست اجازه کمک به صورت کلی و بدون ذکر جزئیات کمک مورد نظر، مطرح شده است که در واقع به منزله نوعی تفویض اختیار عام و واگذاری حق و صلاحیت قانون‌گذاری مجلس به دولت است که مغایر اصول ۸۰ و ۸۵ قانون اساسی است.

ب) اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت به دولت

به نظر می‌رسد اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت به دولت به ترتیبی که در لایحه پیشنهادی مطرح شده است، به منزله نوعی تفویض اختیار قانون‌گذاری توسط مجلس به دولت است. توضیح اینکه بر طبق اصل ۱۳۳ قانون اساسی، تعداد وزیران و حدود اختیارات هر یک از آنان را قانون (مجلس) تعیین می‌کند. بدیهی است این صلاحیت مجلس به‌طور کلی یا جزئی یا به‌نحو ضمنی قابل واگذاری به دولت نیست. اما اجازه تعیین و تغییر دستگاه اجرایی طرف عضویت توسط دولت، حسب مورد به منزله اعطای مجوز تعیین اختیار یک وزارتخانه (دستگاه اجرایی) یا تغییرات اختیاری آن به دولت است که با توجه به نکات پیشگفته، مغایر اصل ۱۳۳ و اصل ۸۵ قانون اساسی به نظر می‌رسد.

ج) پرداخت حق‌السهم

چون حق‌السهم ایران در مقایسه با کشورهایمانند عربستان و کویت کمتر است به همین دلیل ممکن است نفوذ و تأثیرگذاری ایران را در صندوق کاهش دهد.

نکات مثبت

الف) عضویت ایران در صندوق مذکور می‌تواند توان جمهوری اسلامی ایران را در بهره‌گیری از قدرت نرم و تقویت نفوذ در بین دولت‌های اسلامی افزایش دهد.

ب) با توجه به اینکه نیمی از کشورهای اسلامی در زمره کشورهای فقیر هستند، تأسیس یک نهاد مرکزی هماهنگ‌کننده سرمایه‌گذاری مشترک کشورهای ثروتمند اسلامی می‌تواند گامی اساسی در جهت پیشرفت جهان اسلام باشد.

ج) با توجه به محدودیت‌های سازمان‌های بین‌المللی همچون بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول، تأسیس صندوق مذکور می‌تواند توان ایران را در جذب سرمایه و وام‌های خارجی تقویت نماید.

نتیجه‌گیری

با توجه به جایگاه محوری جهان اسلام در پیشبرد اهداف سیاست خارجی، حضور فعال ایران در صندوق می‌تواند فرصت‌ها و شرایط لازم را برای پیشبرد منافع ملی و تقویت جایگاه کشور در بین کشورهای اسلامی فراهم نماید.